

KENT ARAŞTIRMALARI

Editörler
Şenay Güngör - Fatih Adıgüzel

KENT ARAŞTIRMALARI

Editör:

Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR

Öğr. Gör. Dr. Fatih ADIGÜZEL

Kent Araştırmaları

LITERATURK
academia 354
İnceleme-Araştırma 332

Bu kitap ve kitabın özgün özellikleri tamamen Nüve Kültür Merkezi'ne aittir. Hiçbir şekilde taktit edilemez. Yayinevinin izni olmadan kısmen ya da tamamen kopyalanamaz, çoğaltılamaz. Nüve Kültür Merkezi hukukî sorumluluk ve takibat hakkını saklı tutar.

Aralık 2021

Yayinevi Editörleri: **Salih TİRYAKİ - Emre Vadi BALCI**
Genel Yayın Yönetmeni: **İsmail ÇALIŞKAN**

ISBN 978-625-7606-34-9

T.C.
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 16195

Kapak Tasarım:
Baskı Öncesi Hazırlık: **Mehmet ATEŞ**
meh_ates@hotmail.com

Baskı & Cilt: **Bulut Dijital Matbaa San. Tic. Ltd. Şti.**
Musalla Bağları Mh. İnciköy Sk. No. 1/A Selçuklu/KONYA
KTB S. No: 48120 - Basım Tarihi: **ARALIK 2021**

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

- Cataloging in Publication Data (CIP) -

GÜNGÖR / ADIGÜZEL, Şenay / Fatih
Kent Araştırmaları

ANAHTAR KAVRAMLAR

1. Kent, 2. Planlama, 3. Sürdürülebilirlik, 4. CBS.
- key concepts -
1. City, 2. Planning, 3. Sustainability, 4. GIS.

"LITERATURK", Nüve Kültür Merkezi kuruluşudur.
www.literaturkacademia.com

   / Nkmliteraturk

M. Muzaffer Cad. Rampalı Çarşı Alt Kat No: 35-36-41
Meram / KONYA Tel: 0.332.352 23 03 Fax: 0.332.342 42 96

Ул. М. Музаффер, рынок Рампалы, нижний этаж № 35-36-41
Мерам, КОНЬЯ, тел.: +90 332 352 23 03,
факс: +90 332 342 42 96

Dağıtım: **EMEK KİTAP**
Akçaburgaz Mah. 3137. Sk. Ali Rıza Güvener İş Merkezi No: 28
Esenyurt / İSTANBUL

www.emekkitap.com - Telefaks +90 212 671 68 10

Дистрибутор: **EMEK KİTAP**
Район Акчабургаз, ул. Али Рыза 3137, бизнес центр «Гювener» № 28,
Эсенйорт / СТАМБУЛ
www.emekkitap.com – Телефакс: +90 212 671 68 10

ORTA ASYA TEMSİLCİLİĞİ:
Mikrareyon Kok Jar/23 Bishkek / KYRGYSZTAN
Tel: +996 700 13 50 00 - Telefaks: + 996 552 13 50 00

ОФИС В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ:
Микрорайон Кок Жар/23 Бишкек / КЫРГЫЗСТАН
Тел.: +996 700 13 50 00 – Телефакс: +996 552 13 50 00

KENT ARAŞTIRMALARI

Editör:

Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR

Öğr. Gör. Dr. Fatih ADIGÜZEL

NEVŞEHİR'İN ŞEHİR MEYDANI İHTİYACI

Ali MEYDAN

Giriş	139
Şehir	140
Şehir Meydanı	142
Nevşehir Şehir Meydanı Önerisi	145
Kaynakça.....	148

TURİZM VE ŞEHİRLEŞME İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA ÖRNEK BİR İNCELEME: ŞİLE

Oylum SAKALLIOĞLU - Şenay GÜNGÖR

1. Giriş	149
2. Şile'nin Genel Coğrafi Özellikleri.....	151
3. Şile'de Turizm Kaynakları.....	154
4. Şile'de Turizm ve Şehirleşme İlişkisi	158
4.1. Turizm Faaliyetlerinin Nüfusa Etkileri.....	158
4.2. Turizm Faaliyetlerinin Şehirsal Arazi Kullanımına Etkileri	159
4.3. Turizm Faaliyetlerinin Çevresel Etkileri.....	161
4.4. Turizm Faaliyetlerinin Ekonomik Etkileri.....	161
4.5. Turizm Faaliyetlerinin Toplumsal ve Kültürel Etkileri	162
Kaynakça.....	163

MERSİN'İN KENTSEL GELİŞİMİ VE ARAZİ KULLANIMINDAKİ DEĞİŞİM

Ersin Kaya SANDAL - Fatih ADIGÜZEL

Giriş	165
Materyal ve Metot	167
Bulgular ve Tartışma.....	167
1900 Öncesi	168
1901-1950 Yılları Arası	170
1951-1980 Yılları Arası	171
1981-2000 Yılları Arası	173
2000 Sonrası.....	176
Sonuç	178
Kaynakça.....	180

TURİZM VE ŞEHİRLEŞME İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA ÖRNEK BİR İNCELEME: ŞİLE*

Oylum SAKALLIOĞLU**
Şenay GÜNGÖR***

1. Giriş

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) turizmi; istihdam hariç iş, eğlence veya kişisel amaçlarla, olağan ortamının dışında bir yıldan daha kısa süre için, herhangi bir ana varış noktasına yapılan seyahat olarak tanımlamaktadır. Bu seyahatlerin turizm niteliği kazanabilmesi için konaklama şartı olmadığı gibi ziyaretler günübirlik de olabilmektedir (United Nations Statistical Division, 2010:9-14). Doğanay & Zaman (2021:3) turizmin birçok faaliyetle iç içe geçmiş aktiviteler bütünü olduğunu, bunun basit bir seyahat hareketi olmadığını vurgulamaktadır. Özgüç (2003:13-14) ise turizm hadisesinin gerçekleşmesi için; ikamet edilen, çalışılan ya da günlük ihtiyaçların karşılandığı yerlerin dışına geçici olarak seyahat edilmesi ve bu alandaki turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetlerin talep edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu çerçevede turizm kısaca; insanlarda merak ve eğlenme, dinlenme, kültürel veya sportif faaliyetlerde bulunma, kongrelere, festivallere katılma gibi çeşitli isteklerle yapılan seyahatler olarak tanımlanabilir.

Turizm faaliyetleri dünyada olduğu gibi Türkiye’de de büyük bir öneme sahiptir. Türkiye’nin tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapması, tarihi ve kültürel kaynaklarını da zenginleştirmiştir. Ayrıca Türkiye çeşitli doğal turizm unsurlarının varlığı ile de dünyada önemli bir turizm destinasyonudur (Güngör, 2018). Geçmişte kıyı turizmiyle ön plana çıkan Türkiye günümüzde turizm faaliyetlerinin çeşitlenmesiyle bu alanda önemli bir gelişim göstermiştir. Turizm faali-

---

* Bu çalışma Oylum Sakallıoğlu’nun Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Doç. Dr. Şenay Güngör yönetiminde 2021 yılında tamamladığı “Turizm Faaliyetlerinin Şehirsel Gelişmeye Etkileri: Şile Örneği” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Uşak Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5298-6180.

*** Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, senaygungor@nevsehir.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5453-5930,

yetleri hiç kuşkusuz kültürü, ekonomiyi, çevreyi etkilediği gibi zaman içinde turizm konu olan mekânın da değişimine neden olmaktadır (Güngör, 2015). Örneğin Uysal ve İçen (2019a) insan ve çevre etkileşimini ele aldıkları çalışmalarında Kapadokya bölgesinin coğrafi görünümündeki değişimini açıklarken turizm faaliyetlerine geniş yer vermiştir. Önceleri kır özelliği gösteren bir yerleşim yerinin, süreç içerisinde gerçekleşen faaliyetler neticesinde değişime uğrayarak şehirleşmeye başladığı pek çok örnek bulunmaktadır. Bu durum turizm ile şehirleşme ilişkisinin en yaygın sonuçlarından biri olarak değerlendirilebilir.

Tümertekin & Özgüç (2019:396) şehir kavramını; “yoğunlaşmış, tarımsal olmayan insan yerleşmesi” olarak tanımlamış ve şehirlerin; yönetim, din, eğitim, ticaret, ulaşım, iletişim, korunma gibi konularda çeşitli hizmetler sunduklarını belirtmiştir. Öcal (2020:20) ise şehirlerin idari, ulaşım, sanayi, ticaret, kültürel ve turizm gibi fonksiyonlarının olduğunu vurgulamıştır. Bir ülke veya bölgede, belirlenmiş ölçütlere göre şehir kabul edilen yerlerin sayıca artması, belli bir zaman aralığı içerisinde, bu yerlerin, alan ve nüfus olarak büyümesi şehirleşme olarak ifade edilebilir (Keleş, 2020:195). 1950’li yıllarda Türkiye’de gündeme gelen şehirleşme ve sanayileşme olguları 1980 yılından sonra gelişmiş ülkelere benzer özellik göstermiş ve sanayileşmenin yoğun olduğu kentler göç olarak hızla büyümüştür (Öcal, 2020:3). Türkiye’de 1927-2000 yılları arasında il ve ilçe merkezleri ile köy ve beldelere ait nüfusun dağılımı şehirleşme seyri hakkında fikir verebilmektedir. Buna ilişkin bazı sayısal veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Türkiye 1927-2000 yılları arası il-ilçe merkezleri ile belde ve köy nüfusu

Yıl	Toplam Nüfus	İl-İlçe Merkezi	%	Belde ve Köyler	%
1927	13 648 270	3 305 879	24,2	10 342 391	75,8
1935	16 158 018	3 802 642	23,5	12 355 376	76,5
1940	17 820 950	4 346 249	24,4	13 474 701	75,6
1945	18 790 174	4 687 102	24,9	14 103 072	75,1
1950	20 947 188	5 244 337	25,0	15 702 851	75,0
1955	24 064 763	6 927 343	28,8	17 137 420	71,2
1960	27 754 820	8 859 731	31,9	18 895 089	68,1
1965	31 391 421	10 805 817	34,4	20 585 604	65,6
1970	35 605 176	13 691 101	38,5	21 914 075	61,5
1975	40 347 719	16 869 068	41,8	23 478 651	58,2
1980	44 736 957	19 645 007	43,9	25 091 950	56,1
1985	50 664 458	26 865 757	53,0	23 798 701	47,0
1990	56 473 035	33 326 351	59,0	23 146 684	41,0
2000	67 803 927	44 006 274	64,9	23 797 653	35,1
2010	73 722 988	56 222 356	76,3	17 500 632	23,7
2019	83 154 997	77 151 280	92,2	6 003 717	7,8

Kaynak: Sakallıoğlu, 2021.

Tablo 1’de de görüleceği üzere Türkiye’de 1927 yılında ülke nüfusunun %75,8’i belde ve köylerde yaşarken, nüfusun sadece %24,2’si şehirlerde yaşamaktadır. 2019 yılı nüfus verilerine göre ise, belde ve köylerde yaşayan nüfus %7,8’e düşerken, il ve ilçe merkezi nüfusunun %92,2 olduğu görülmektedir. Bu veriler ışığında Türkiye’de belirtilen dönem içerisinde şehirleşmenin hızlı bir biçimde gerçekleştiği belirtilebilir.

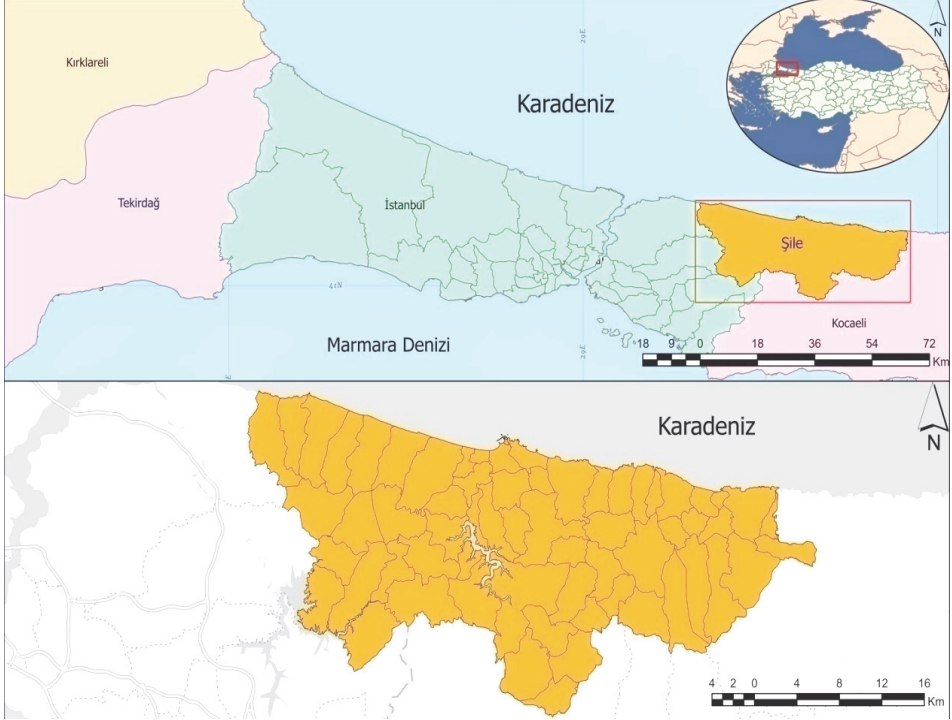
Türkiye’de şehirlerin gelişiminde ticaret, ulaşım, sağlık, eğitim, ekonomik ve turizm gibi çeşitli fonksiyonlar ne çıkmaktadır. Ticaretin, ulaşımın, eğitim ve sağlık hizmetlerinin geliştiği, ekonomik ve turizm faaliyetlerinin ön planda olduğu, bunların sonucunda önemli ölçüde istihdam olanaklarının ortaya çıktığı bölgelerde hızlı şehirleşme süreçleri yaşanmaktadır. Yerleşim yeri tercihleri ise toplumsal gelişimin bir parçası olarak yalnızca istihdam kaynaklı değil aynı zamanda sağlık, eğitim ve kültürel etkinliklere erişim gibi tercihler sonucunda da olabilmektedir.

Türkiye’de en fazla nüfusa sahip ve aynı zamanda eğitim, kültür, sanayi, ulaşım, ticaret ve turizm gibi birden fazla şehirsel fonksiyonda en önde gelen şehirlerden biri İstanbul’dur. 39 ilçesi bulunan İstanbul’un kültürel, tarihi ve doğal turizm kaynaklarına sahip olan ilçesi şile, artan turizm etkinlikleriyle beraber gelişen ulaşım altyapısı ve artan nüfus miktarıyla günümüzde önemli bir şehirleşme süreci yaşamakta (Sakallıoğlu, 2021) ve özellikle turizm şehirleşme ilişkisi bakımından incelenmeye değer bir dönüşüm geçirmektedir.

2. şile’nin Genel Coğrafi zellikleri

şile, Türkiye’nin kuzeybatısında, Marmara Bölgesi’nde yer alan İstanbul ili-ne bağlı bir ilçedir. Kocaeli Yarımadası’nın Karadeniz kıyısında 60 km sahil şeridi olan şile 736 km² yüzölçümüne sahiptir (şekil 1).

Şekil 1. Şile lokasyon haritası, Kaynak: Sakalhoğlu, 2021.

Şile jeomorfolojisini temelde Şile Ovası ve Pliosen penepren satırları oluşturmaktadır. Sahilde hem falezli yüksek kıyıları hem de plajlı alçak kıyıları görmek mümkündür. Kıyılarda jeomorfolojik açıdan önemli bir çeşitlilik ve zenginlik mevcuttur. İlçe sınırları içerisinde kıyı kordonları, doğal plajlar, kıyı kumulları, kıyı okları; akarsu ağızlarında ve ölü falezlerin önlerinde doğal plajlar görülebilmektedir (Muslu, 1999).

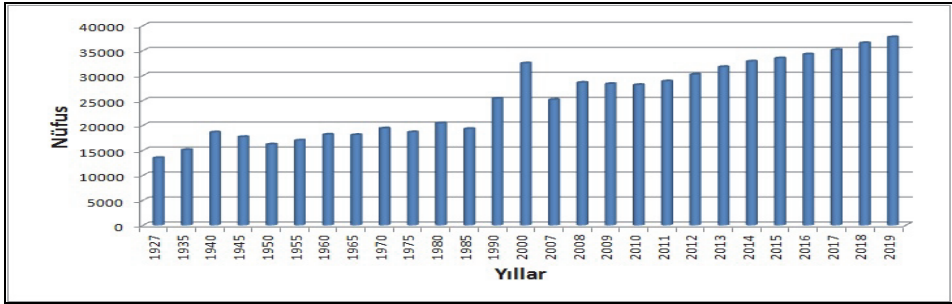
Ortalama yükseltisi 126,22 metre olan Şile genel olarak dalgalı bir penepren arazi üzerinde yer almaktadır. Bölgeyi şekillendiren ana etmenlerden olan akarsular; asimetrik ve simetrik olarak yer yer dar ve derin vadiler, yer yer ise boğazlar ve geniş tabanlı vadiler oluşturmuşlardır. Geniş vadi tabanlarında alüvyal taban düzlükleri de meydana gelmiştir. Şile’de olgunluk safhasının sonlarında bulunan fakat yeniden gençleşmeye başlayan görünümüyle aşınım döngüsünün tekrar başladığı diskordant örtülü bir topoğrafya yer almaktadır (Ertek & Evren, 2017:30-32).

Şile’de turizmin gelişiminin temel etkenlerinden biri ilçenin jeolojik ve jeomorfolojik özellikleridir. Falezler, kıyı kumulları, mağaralar gibi birçok doğal

yapının varlığı ilçede oldukça önemli ve zengin turizm alanlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kıyılarda bulunan doğal plajlar ise deniz turizminin gelişimi açısından son derece dikkat çekicidir.

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 1950-2020 yılları arası Şile ilçesi iklim verilerine göre, ilçede yıllık ortalama sıcaklık 13,6°C'dir. Nisan ayından itibaren artış gösteren ortalama sıcaklık değerleri, kıyı turizminin ağırlık kazandığı Temmuz ve Ağustos aylarında 22°C'ye ulaşmaktadır. Şile'de en düşük sıcaklık değerleri 5,6°C ile Ocak ayında görülmektedir. Yıllık sıcaklık farkı ise 17,1°C'dir. Bu sıcaklık değerleri ilçeyi özellikle yaz turizmi açısından elverişli kılmakta, dört mevsim boyunca çeşitli turizm etkinliklerinin sürdürülebilmesine olanak sağlamaktadır.

Şile ilçesi nüfus açısından genel hatlarıyla ele alınacak olursa; TÜİK verilerine göre 2020 yılı Şile ilçe nüfusu 37.904 kişidir. Şekil 2'de de görülebileceği üzere 1927 yılından günümüze kadar olan süreçte ilçenin nüfusu incelendiğinde, yıllar içinde nüfusun genel bir artış eğilimi içerisinde olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Şile'de 1927-2019 yılları arasında nüfusun gelişimi

Kaynak: Sakallıoğlu, 2021.

Şile'de Cumhuriyetin ilk yıllarında ilçe nüfusu nispeten yatay seyir göstermiştir. Ancak özellikle 2007-2019 yılları arasında Şile ilçesinde nüfus önemli bir artış eğilimi izlemiştir. 2007 yılında 25.169 kişi olan nüfus 2019 yılında 37.692 kişiye ulaşmıştır. Bir başka deyişle 12 yıllık süreçte nüfus % 49,75 artış göstermiştir. Bu dönemde gerçekleşen nüfus artışında;

- 1990'lı yıllardan sonra Şile turizminin daha tanınır olması, İstanbul metropolü için kolay ulaşılabilir olması,
- 1996 yılında Şile'de faaliyete geçen üniversitedeki öğrenciler ile akademik ve idari personelin ilçede ikamet etmeye başlamaları,
- 1999 Marmara Depremi sonrası, daha güvenli olduğu düşünölen Sarıyer, Beykoz, Şile gibi kuzey ilçelerine çeşitli göçlerin olması,

- 2011 yılında Şile-İstanbul arası bölünmüş otoyol çalışmasının yapıyla, ulaşımın kolaylaşması, böylece Şile'nin yerleşmek için daha uygun hâle gelmesi,
- 2007 yılı sonrasında ilçede doğalgaz altyapısının tamamlanması ile ikinci konutlarda yıl boyu konaklamanın artması

gibi nedenler etkili olmuştur (Ertek & Evren, 2017:121, Sakallıoğlu, 2021).

İlçede nüfusun dağılımı genel olarak incelendiğinde ise; özellikle kıyılarda yoğunlaşan, iç kesimlere doğru seyrekleşen düzensiz bir yapı ile karşılaşmaktadır. İlçede nüfusu 200 kişinin altında olan 15, nüfusu 1000'nin üzerinde olan 6 yerleşim yeri bulunmaktadır. Bu yerleşim yerlerinden en az nüfuslu olanı 63 kişi ile Yaylalı Mahallesi iken en fazla nüfusa sahip olanı ise 9.381 kişi ile Çavuş Mahallesi'dir (Şekil 3). Nüfusun dengeli bir dağılım göstermediği ilçede, iç kesimler ile merkeze uzak ve ulaşımın nispeten daha zor olduğu ormanlık alanlarda kurulmuş olan mahalleler az nüfuslanmıştır. Kıyılarda kurulan, turizmle elverişli, ulaşımın kolay olduğu ve merkez özelliği gösteren yerleşim yerleri genellikle nüfusun daha yoğun olduğu yerler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 3. Yaylalı Mahallesi (Solda) ve Çavuş Mahallesi (Sağda) Google Earth Görüntüleri

Kaynak: Sakallıoğlu, 2021

3. Şile'de Turizm Kaynakları

Şile turizm kaynaklarının çeşitliliği ve sayısı bakımından oldukça zengin bir bölgedir. Gerek doğal, gerekse tarihi ve kültürel yapı ilçenin turizm potansiyelini oldukça arttırmaktadır. İlçede turizm açısından hareketlilik esas olarak doğal turizm kaynaklarına bağlı olarak gerçekleşmektedir. Kuşkusuz bunların içerisinde en önemli kaynaklar kıyılardır. Şile ilçesinin batı sahillerinde alçak-plajlı kıyılar, doğu sahillerinde ise falezli-yüksek kıyılar gelişmiştir. Litolojik özellikler kıyıların oluşumunda birinci derecede etkilidir. İlçede 9 km'den 50 metre uzunluğa kadar olan ve deniz turizmine uygun, irili ufaklı birçok plaj bulun-

maktadır. Bu çerçevede ilçedeki plajlar Tablo 2’de yer almaktadır (Evren, 1979; Akt. Ertek & Evren, 2017).

Tablo 2. Şile ilçesinde bulunan plajlar

	Plajın İsmi	Uzunluğu (m)	İlçe Merkezine Uzaklığı (km)
1	Karafındık Plajı	50 m	32 km
2	İncekum (Macera Park) Plajı	400 m	31 km
3	Karakiraz-Kurna Plajı	200 m	30 km
4	Sahilköy Plajı	200 m	20 km
5	Sahilköy – Sofular Plajı	9000 m	12-20 km
6	Kızılcaköy İskele Plajı	300 m	10 km
7	Kızılcaköy Plajı	4500 m	4 km
8	Ayazma-Kumbaba Plajı	3000 m	
9	Kızlar Hamamı Plajı	50 m	
10	Yalı Plajı	50 m	
11	Fusa Plajı	50 m	
12	Ağlayan Kaya Plajı	400 m	
13	Kömür Ayazması Plajı	50 m	
14	Uzunkum/Eşekadası Plajı	1500 m	
15	Yunuslu Plajı	300 m	7 km
16	Kabakoz Güvercinlik Plajı	50 m	8 km
17	Kabakoz İskele Plajı	50 m	10 km
18	Kabakoz Plajı	200 m	10 km
19	Akçakese İskele plajı	100 m	13 km
20	Mahmutdere/Akkaya Plajı	500 m	13 km
21	Bozgoca Plajı	100 m	25 km
22	Ağva-Kurfalı Plajı	2250 m	40 km
23	Kilimli Plajı	150 m	42 km
24	Kadırga Plajı	50 m	44 km

Kaynak: Ertek & Evren, 2017.

İlçe sahip olduğu çok sayıda plaj ile başta İstanbul ili olmak üzere yakın çevresi için özellikle yaz aylarında önemli bir deniz turizmi merkezi haline gelmektedir. Şile’de önemli doğal turizm kaynakları arasında, şile adaları (Ocaklı Ada, Uzun Ada, Aya Anna I, Aya Anna II, Zeytinli Ada, Dış Ada ve Yelken Ada), anıt kayalar (Amfikayalar, Gelinkayası, Sütun Kaya, Mercimek Kayaları, Borukayalar, Ağlayanakaya) ve mağaralar (Zeki Müren Mağarası, Sofular Mağarası, Meşrutiyet Mağarası, İnkese Mağarası, Gürlek Mağarası, Tepemanayır Mağarası, Sulukuyu Mağarası) da bulunmaktadır (Ertek & Evren, 2017). Diğer yandan Şile liman girişindeki dört ada ve kıyıdaki habitatının en güzel korunmuş örneklerinden biri olan kumul alanları ile buraya özgü çalılık ve fundalıklar “Önemli Doğa Alanı” olarak tanımlanmış ve koruma altına alınmıştır (URL 1).

Büyük bölümü ormanlarla kaplı olan ilçede önemli doğal turizm kaynakları arasında rekreasyon alanlarını da belirtmek gerekmektedir. İlçede 34 mesire

alanı bulunmaktadır. Bunların 6 tanesi A tipi, 2 tanesi B tipi ve 26 tanesi C tipi mesire alanıdır (Tablo 3). Bu alanlar, Şile’de turizm için önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle İstanbul şehir merkezlerine yakın olması ve doğal güzellikleri sebebiyle, çok sayıda yerli turist, Şile’de mesire alanlarını ziyaret etmektedir.

Tablo 3. Şile ilçesi mesire tipi ve alanları

Bağlı Olduğu Orman İşletme Şefliği ve Sorumluluk Alanı Mahalleler	A Tipi	B Tipi	C Tipi	Toplam	Toplam Alanı (ha.)
AĞVA (Bucaklı, Çataklı, Çelebi, Geredeli, Göçe, Kadıköy, Kalemköy, Kurfalı, Soğullu)			1	1	6.71
GÖKSU (Ağaçdere, Hacılı, Osmanköy, Sortullu, Yaylalı, Yazımanayır)			1	1	1.02
İMRENLİ (Akçakese, Bozgoca, Gökmaslı, İmrenli, İsaköy, Kabakoz, Karabeyli, Karacaköy, Şuayipli)			1	1	3.2
KERVANSARAY (Avcıkoru, Esenceli, Kömürlük, Üvezli)	1	1	2	4	13.8
ORUÇOĞLU (Bıçkıdere, Darlık, Ulupelit)	1		1		9.48
SAHİLKÖY (Alacalı, Doğanlı, Karakiraz, Kurna)	1	1	9	2	52.58
ŞİLE (Ahmetli, Çayırbaşı, İmrendere, Karamandere, Korucu, Meşrutiyet, Ovacık, Yeniköy)	2		5	7	42.7
YEŞİLVADI (Erenler, Kızılca köy, Satmazlı, Sofular)	1		6	7	70.36
TOPLAM	6	2	26	34	199.85

Kaynak: Sakallıoğlu, 2021.

İlçede turizm kaynakları açısından tarihi ve kültürel doku incelenecek olursa; geçmişten günümüze farklı uygarlıkların hüküm sürdüğü Şile’de birçok medeniyetin izlerini görmek mümkündür (Tablo 4). Ağırlıklı olarak Bitinya, Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemi eserlerinin, bölgenin doğal güzellikleri ile iç içe olduğu belirtilebilir. Günümüzde özellikle Şile Feneri ve Şile Kalesi en çok bilinen ve turistler tarafından en sık ziyaret edilen yerler olma özelliği göstermektedir.

Tablo 4. şile ilçesindeki tarihi ve kültürel yerler

Adı	Bulunduğu Yer	İlçe Merkezine Uzaklığı
şile Feneri	İlçe Merkezi	
şile Kalesi	İlçe Merkezi	
Heciz Kalesi	Kalealtı Mahallesi	15 Km
Sarıkavak Kalesi	Sarıkavak Mahallesi	27 Km
Kalem Kalesi	Kalem Mahallesi	40 Km
ÇamlıkTabyası ve Cephaneliği	İlçe Merkezi	
Hanım Suyu Çeşmesi	İlçe Merkezi	
Osmanlı Hamamı	İlçe Merkezi	
Panaiya Kilisesi	İlçe Merkezi	
Tahlisiye Binaları	İlçe Merkezi	
Maşatlık (Rum Mezarlığı)	İlçe Merkezi	
Yüksel Özden Antik Parkı	İlçe Merkezi	
şile Ahşap Evleri	İlçe Merkezi	
Vaftiz Kilisesi	Yeniköy	7 Km
Papazın Çeşmesi	Kabakoz	10 Km
Lahit Mezarları	Ağva, Hacılı, Sortulu	40 Km

Kaynak: Ertek & Evren, 2017.

şile'nin zengin tarihi ve kültürel yapısı, çeşitli etkinlik ve festivallerle de korunup geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bunların içerisinde ilçe ile özdeşleşmiş olan şile Bezinin tanıtımını sağlamak üzere gerçekleştirilen şile Bezi ile şile Bezi Kültür ve Sanat Festivali öne çıkmaktadır. şile'de yetişen ve dünyada oldukça nadir görülen bitkilerden olan "Yabani şakayık Çiçeği'nin tanıtımı için gerçekleştirilen Geleneksel şile Sarıkavak şakayık şenliği de gün geçtikçe daha çok tanınmaktadır.

şile ilçesi hem doğal hem de tarihi ve kültürel açıdan çok çeşitli turizm kaynaklarına sahip olan, önemli bir turizm kenti özelliği göstermektedir. Bölgenin bu niteliği nedeniyle Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1992 yılında şile, iki farklı yönden Doğal ve Kentsel Sit Alanı olarak koruma altına alınmıştır. Kentsel Sit Alanı; şile ve etrafında bulunan kaleleri, şile Evlerini, şile Fenerini ve tarihi kalıntıları kapsamaktadır. Bununla birlikte şile'nin doğal varlıkları olan; anıt kayalar, adacıklar, falezler ile birçok mağaranın bulunduğu sahiller Doğal Sit Alanı statüsüne alınmıştır (Temir, 2010:14). şile ilçesinde Tarihi ve Doğal Sit Alanı ilan edilen alanlar; Merkez Kentsel Sit Alanı, Domalı (Sahilköy) I. Derece Arkeolojik Sit Alanı, Doğancılı ve Alacalı I. Derece Doğal Sit, I. ve II. Derece Arkeolojik Sit Alanı ve Ağva I. Derece Doğal Sit, I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak sıralanmaktadır (URL 2).

4. Şile’de Turizm ve Şehirleşme İlişkisi

Şile’de turizm şehirleşme ilişkisi çok boyutlu ve gün geçtikçe daha somut bir şekilde gözlemlenebilen bir nitelik göstermektedir. Bu bağlamda mevcut ilişkiyi daha açık şekilde ortaya koyabilmek üzere turizm şehirleşme ilişkisi turizmin; nüfusa, şehirsal arazi kullanımına, bölge ekonomisine, çevreye ve toplumsal-kültürel yapıya etkileri boyutlarıyla ele alınabilir (Kapan, 2018; Dinç ve Aken-
gin, 2020).

4.1. Turizm Faaliyetlerinin Nüfusa Etkileri

Şehirleşme her ne kadar çeşitlilik arz etse de öncelikle demografik bir olaydır (Yılmaz ve Çitçi, 2011). Bu nedenle bir yerde şehirleşmenin en önemli göstergelerinden biri nüfusun değişimidir. Şile ilçesinde nüfus çok çeşitli açılardan ele alınabilir. Özellikle turizm ile şehirleşme ilişkisi bağlamında ele alındığında nüfusun şehirsal-kırsal olarak dağılımı, süreç içerisindeki gelişimi, sürekli yerleşim ya da mevsimsel hareketlere bağlı olarak değişimi bu konuda fikir verebilir.

Şile’de 1927 yılında kentli nüfus 1.814, kır nüfusu ise 11.681 kişidir. 2012 yılına gelindiğinde kent nüfusu belirgin şekilde hem sayısal hem de oransal olarak artış göstermiştir. Buna göre kent nüfusu 13.260 kişiye ulaşırken, kır nüfusu ise 16.958 kişiye ulaşmıştır. Geçen 85 yıllık süreçte oransal olarak kır nüfusu %45,2, kent nüfusu ise % 631 artış göstermiştir. Bununla birlikte 6/12/2012 tarih ve 28489 sayılı Kanun ile Kocaeli il mülki sınırları içerisinde bulunan köylerin tüzel kişiliği kaldırılmış ve bu tarihten sonra Şile’de nüfus, kır ve şehir nüfusu olarak ayrı ele alınmamıştır.

İstanbul’un Adalar (15.238) ilçesinden sonra en az nüfusa sahip ikinci ilçesi olan Şile’de toplu yerleşim ve yoğun nüfuslanma özelliğine sahip Ağva, Çavuş, Kumbaba, Hacıkasım, Meşrutiyet ve Balibey yerleşim yerleri merkez mahalleler olup şehir özelliği göstermektedir. Kentsel yerleşimin yoğun olduğu bu yerlere Ağva Mahallesi de eklenebilir (Kayahan, 2019). Aynı zamanda bu bölgeler, ilçede, turizm etkinliklerinin de en yoğun olduğu yerleşmelerdir. Şile’de nüfusun, son 40 yılda yaklaşık %85 artış gösterdiği dikkate alındığında bu artışın bir bölümünün turizmle de ilişkili olduğu belirtilebilir. Nüfusun yoğun olduğu yerler ile turizm faaliyetlerinin yoğunlaştığı bölgelerin birbirine paralel bir görünüm sergilemesi ilçedeki turizm faaliyetlerinin şehirleşme üzerinde etkisi olduğuna işaret etmektedir.

Şile’de turizmin yerleşik nüfus üzerindeki etkileri birkaç temel faktör ile ilişkilendirilebilir. Bunlar içerisinde en belirgin olanlardan biri bölgeye turistik amaçlı gelenlerin bir bölümünün zamanla burada kalıcı olarak yerleşmek istemeleridir. İlçenin turizm açısından çok sayıda ziyaretçi çeken gözde bir alan

olması, ilçede yazlık konut talebini de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle ikinci konut artışına paralel olarak bu konutlarda ikamet eden ikinci konut sahiplerinin sayısı da artmaktadır. Burada ikamet edenlerin bir kısmı özellikle emeklilik sonrasında sürekli olarak ikamet etmeye yönelmektedir. Bu durum ilçede nüfusun artmasına neden olmaktadır. Bu etkinin gözlemlenebilmesi için Şile’de 65 yaş üzeri nüfusun oranı dikkate alınabilir. 65 yaş üzeri nüfusun toplam nüfusa oranı Türkiye geneli için %9,5’tir. İstanbul’da ise bu oran %7,3’tür. Ancak Şile ilçesinde bu oran İstanbul’un yaklaşık iki buçuk kat üzerinde olup %18,2’dir. Oransal açıdan bu farkın bir bölümü emeklilik sonrasında ilçeye yerleşenlerden kaynaklanmaktadır.

Turizm anlamında ilçeye ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Artan bu ilgi nedeniyle alt yapıda ortaya çıkan yetersizliklerin giderilmesi ve ziyaretçilerin taleplerine cevap verebilmek üzere gerçekleştirilen yeni yatırımlar bölgeyi kalkındırmakta ve aynı zamanda sürekli yerleşme açısından da daha uygun hâle getirmektedir. Bu durum bölgede nüfusun artışını destekleyici bir etki ortaya çıkartmaktadır. Örneğin 2011 yılında yapımı tamamlanan kara yolu ve ulaşım ağının hızla gelişmesi burada yıl boyunca yaşayanlar için de hayatı kolaylaştırmakta ve yaşam kalitesini arttırmaktadır. Ulaşımında yaşanan kolaylıklar sayesinde ikinci konut sahiplerinin de işyerlerine ve okullara kolay ulaşabilmeleri, ilçenin mevsimsel kullanımını tüm yıla yayabilmektedir.

Şile’de turizm ve nüfus ilişkisi özellikle nüfusun seyri mevsimsel olarak ele alındığında daha net gözlemlenebilmektedir. Kış aylarında genellikle oldukça sakin bir görünüm arz eden ilçe, kıyı turizmine bağlı olarak yaz aylarında ve bilhassa hafta sonlarında nüfusun bir milyonun üzerinde olduğu büyük bir turizm alanına dönüşmektedir. Şile’de kıyı turizmi genellikle Haziran ayında başlayıp Eylül ayı ortalarına kadar devam etmektedir. Özellikle Temmuz ve Ağustos aylarında ilçede büyük bir nüfus hareketliliği yaşanmaktadır. Bu hareketliliğin büyük bir bölümünü ziyaretçiler oluştururken, bir bölümünü ise turizm konusunda ortaya çıkan gereksinimlere karşılık vermek üzere istihdam edilenler oluşturmaktadır.

4.2. Turizm Faaliyetlerinin Şehirsel Arazi Kullanımına Etkileri

Önem derecesi değişiklik göstermekle birlikte, çalışma sahasının sahip olduğu doğal ortam koşulları ve beşeri faktörler, arazi kullanımını şekillenmesinde etkili olmaktadır (Güngör & Bozyiğit, 2011; Uysal ve İçen, 2019b). Şile’de şehirleşme olgusunun en temel göstergelerinden biri de ilçede kolaylıkla gözlemlenebilen mekânsal değişimdir. Bu bağlamda yıllara göre bir karşılaştırma gerçekleştirildiğinde, ilçede arazi kullanım alanlarının önemli bir değişim göster-

diği görülmektedir. Bu çerçevede 1990 ile 2018 yılları arasında arazi kullanım alanlarının değişimine ilişkin durum Tablo 5’de sunulmaktadır.

Tablo 5. Şile ilçesi 1990-2018 yılları arası arazi kullanım alanları

Sınıf	Arazi Kullanım Alanı (Ha)			1990-2018 Değişim %
	1990	2000	2018	
Yerleşme	1.172,705	2.212,624	4.012,548	%242,1
Sanayi	397,149	894,284	1.112,658	%180,1
Kuru Tarım	3.744,824	2.744,474	2.744,474	-%26,7
Mera-Çayır	124,761	100,761	94,762	-%24
Diğer Tarım A.	5.609,335	7.809,335	6.409,669	%14,2
Orman	65.680,504	60.180,112	59.980,569	-%8,7
Kumullar	438,876	538,646	500,140	%14
Akarsu ve Göller	619,056	594,190	589,140	-%4,8

Kaynak: Sakallıoğlu, 2021.

Tablo 5 incelendiğinde ilçede en büyük değişimin yerleşme alanlarında olduğu görülmektedir. 1990 yılında ilçede yerleşim alanı toplam 1.172 ha iken, 2018 yılında bu alan %242,1 artarak 4.102 ha alana ulaşmıştır. Yerleşim alanlarındaki bu artışın hızı ve yönü dikkate alındığında turizm faaliyetlerinin bu hususta oldukça etkili olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim bu gelişme çoğunlukla turizmin yoğun olduğu merkez mahalleler, kıyı kesimi ve çoğunluğu orman olan alanlarda gerçekleşmiştir.

Yerleşme alanlarının genişlemesi ilçede toplam konut sayısının artışıyla yakından ilişkilidir. 2009 yılında 22.437 olan konut sayısı, 2020 yılında %57,7 artmış ve 35.379 olmuştur. 2009-2016 yılları arasındaki sekiz yıllık dönemde ilçede %24 oranında konut artışı gerçekleşmişken 2017-2020 arasında yalnızca dört yıl içerisinde %25 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Bu durum konut artış hızının yıllar içerisinde daha da arttığını göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Bu artışın büyük oranda artan ikinci konut talebiyle ilişkili olduğu görülmektedir. Şile’de ikinci konut gelişimi; ilçede daha önceleri konaklama tesislerine gelip tatillerini geçiren turistlerin ikinci konutlara talep göstermesi ile hızlanmaktadır (N. Evren, kişisel iletişim, 15 Ocak 2021). Bu konutlara yönelik artan talep Şile’de yapılaşmanın da hızlanmasına neden olmaktadır.

Şile’de ikinci konutların sayısı tam olarak tespit edilememekle birlikte Ertek & Evren’e (2017:167) göre ikinci konutların sayısı ilçede daimi ikamet edilen konutları geçmiştir. İlçede 1993-2003 yılları arasında belediye tarafından verilen 1.244 yapı ruhsatının 892’si sayfiye evi (%72), 352 adedinin (% 28) ise daimi ikamet edilen evlere yönelik olması bu değerlendirmeyi desteklemektedir. Konut sayılarının hızla artması, şehirleşme konusunda temel göstergelerden biri ola-

rak kabul edilen mekânsal görünümün değişmesi olgusunu da beraberinde getirmektedir.

4.3. Turizm Faaliyetlerinin Çevresel Etkileri

Turizm faaliyetleri genellikle temiz endüstri olarak nitelendirilse de pek çok çevresel unsur üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilerde bulunmaktadır. Genel olarak turizmin neden olduğu çevresel sorunlardan birinin kontrolsüz yapılaşma olduğu belirtilebilir. Turizm faaliyetlerinin doğrudan ya da dolaylı etkileri sonucunda bölgedeki kıyı şeridi, orman alanları, vadi tabanları gibi doğal alanların kontrolsüz şekilde yapılaşmaya maruz kalması, o bölgede bulunan fiziksel ve biyolojik çevre üzerinde uzun süreli olumsuz etkiler yaratabilmektedir (Özgüç, 2003:186).

Doğal ortam şartları nedeniyle çevresel açıdan hassas bir alan olan Şile’de yoğun turizm ve rekreasyon faaliyetleri çevre üzerinde birçok etki ortaya çıkarmaktadır. Özellikle “Önemli Bitki Alanı” ve “Önemli Doğa Alanı” olarak kabul edilen Şile-Sahilköy ciddi bir baskı altındadır. Mera-çalılık habitatlar ve kumul sahası gibi bölgeye özgü zenginlikleri barındıran alanlar hızlı bir şekilde ikinci konut yapılaşmasına ve plansız arazi kullanım baskısına maruz kalmaktadır. Bu durum ilçedeki doğal alanların önemli bir bölümü üzerinde tehdit oluşturmaktadır (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2012; İstanbul Valiliği, 2020).

Öte yandan Şile’de mevsimsel olarak çok yoğun olan turizm faaliyetleri çevresel kirliliğe yol açmaktadır. Bu kirlilik kumul alanlarının, plajların, koyların, orman içi alanların ve temiz su kaynaklarının zarar görmesine neden olabilmektedir. Şile’de çevre bilinci ve duyarlılığına yeterince sahip olmayan ziyaretçiler ilçede atık sorunu yaratmakta ve ortaya çıkan kirlilik doğal çevreyi olumsuz etkilemektedir.

4.4. Turizm Faaliyetlerinin Ekonomik Etkileri

Genellikle turizm faaliyetleri mekân üzerinde değişimler yarattığı gibi toplumsal ve ekonomik yapı üzerinde de önemli etkilere sahip olmaktadır (Özgüç, 2003:173). Bu kapsamda turizm faaliyetleri; hizmetler sektörünün gelişimine, bölgeler arası ekonomik dengesizliğin giderilmesine, gelir düzeyinin artmasına, yeni alt ve üstyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesine ve istihdamın arttırılmasına katkı sağlamaktadır (Kozak, 2013: 173-181; Akengin & Dinç, 2020).

Söz konusu etkiler belirli ölçülerde, Şile ilçesinde de gözlemlenebilmektedir. Örneğin ekonomik gelişim ve istihdam konusunda referans olarak değerlendirilebilecek olan göstergelerden biri, ilçedeki işyeri sayılarıdır. İlçede 2009 yılında 2054 özel iş yeri bulunurken, 2020 yılında bu sayı 3399 ulaşmıştır. 11 yıllık

süreçte artışın %65,5 olduğu görülmektedir. İşyeri sayılarındaki bu artış dikkate alınacak olursa ilçede ekonomik faaliyetlerde gelişme olduğu söylenebilir. Bununla birlikte faal işveren ve çalışan sayıları ise ekonomik etkinin daha çok mevsimsel olduğunu ifade etmektedir. İş yerlerinin büyük bölümünün turizmin yoğun olduğu yaz aylarında faal hâle geldiği, yılın diğer zamanlarında ise faaliyetlerini yavaşladığı anlaşılmaktadır. Buna karşın 2014-2020 yılları arasında faal işveren sayılarında %63,7'lik (712) artış görülmektedir. Bu artışın Aralık ayı verileri olduğu değerlendirildiğinde, kış aylarında da ekonomik faaliyetlerde bir miktar artışın olduğu belirtilebilir. Bu durum ilçede şehirleşme bağlamında ortaya çıkan ekonomik gelişim konusunda genel bir fikir verebilmektedir.

Söz konusu verilerden yola çıkarak ilçede ekonomik anlamda genel bir gelişimin olduğu belirtilebilir. Buna karşın ağırlıklı şekilde turizme bağlı bir mevsimsellik söz konusudur. İlçede istihdam durumu da mevsimsel olarak farklılaşmaktadır. Yazın özellikle turizm hizmetleri ve perakendecilik alanında ortaya çıkan ihtiyaç ilçede önemli bir istihdam yaratmaktadır.

Turizm faaliyetlerinin ilçe ekonomisi üzerindeki etkilerinden biri de pansiyonculuğun yaygınlaşmasıdır. Diğer yandan Şile'de ziyaretçi sayısının yaz aylarında milyonları bulmasına karşın bunların çoğunluğunun konaklamak yerine günübirlik ziyaretler için ilçeye gelmesi, turizmin yalnızca yaz aylarında ve hafta sonlarında yoğunlaşması gibi nedenler turizmin ekonomik gelişim üzerinde beklenenden daha sınırlı bir etkiye sahip olmasına neden olmaktadır.

4.5. Turizm Faaliyetlerinin Toplumsal ve Kültürel Etkileri

Turizmin kültürel etkileri, fiziksel/mekânsal ve ekonomik etkileri kadar kolay gözlemlenememekte ve nispeten daha uzun bir zaman dilimi sonunda fark edilebilmektedir. Kültürel etkiyi ortaya çıkaran temel dinamikler; bölgeyi ziyaret edenler ile bölge halkının kültürel farklılıkları ve etkileşimleri, bölgedeki mekânsal değişim, ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi ya da farklılaşması gibi nedenler şeklinde sıralanabilmektedir.

Bu bağlamda Şile ilçesinde de mekânsal değişimden kaynaklı bir kültürel dönüşümden söz edilebilir. Şile'de merkez mahalleler ile Ağva Mahallesi gibi 1960'lı yıllardan bu yana turizm faaliyetlerinin görüldüğü yerleşimler dışında, hızlı yapılaşan kırsal mahallelerde önemli bir değişim izlenebilmektedir. Bu alanlarda ikinci konut yerleşmeleri kırsal görünümü değiştirmekte ve kırsal kültürün etkisinin ortadan kalkmasına neden olmaktadır.

Konu ziyaretçilerle yerel halkın etkileşimi bağlamında ele alındığında durum farklılık arz etmektedir. Ziyaretçilerin büyük çoğunluğunun İstanbul'un farklı ilçelerinden gelmesi ve Şile'nin geçmişten beri İstanbul'un kültürel olarak

etki alanı içerisinde yer alması nedeniyle bölgede, ziyaretçi-yerel halk kültürel ayrımı gözlenmemektedir. Bu durum ciddi anlamda bir kültürel farklılaşma ya da çeşitlenmenin ortaya çıkmamasına neden olmaktadır.

Tüm bunların yanında turizmin bölgedeki kültürel duruma doğrudan olumlu ya da olumsuz katkıları de söz konusu olabilmektedir. Örneğin turizm sezonunda yoğunlaşan festival, sergi, konser, tiyatro gibi etkinlikler bölgenin kültürel yaşamını olumlu etkilemektedir. Buna karşın çok yoğun ziyaretçinin aynı anda bölgeye gelişi ilçede asayiş sorunları yaratabilmekte, bölge halkının yaşantılarını da olumsuz etkileyebilmektedir.

Kaynakça

- Akengin, H. & Dinç, Y. (2020). Turizm Şehirleşmesinin İş ve Ticaret Alanlarını Şekillendirmesi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma: Alanya ve Manavgat Örneği, *Aegean Geographical Journal*, 29 (2): 273-295.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2012). İstanbul İl Çevre Durum Raporu. İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Çevresel Etki Değerlendirmesi Şube Müdürlüğü, İstanbul, 2013 Erişim adresi: <https://istanbul.csb.gov.tr/istanbul-cevre-durum-raporu-i-2519> Erişim tarihi: 13.03.2021.
- Dinç, Y. & Akengin, H. (2020). Turizm sektörünün şehirleşmeye etkileri: Manavgat örneği. *International Journal of Geography and Geography Education*, (41): 199-220.
- Doğanay, H. & Zaman, S. (2021). *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Pegem Akademi, Ankara, 7. Baskı.
- Ertek, T. A. & Evren, N. (2017). *Şile İlçesi Coğrafyası*. Dergah Sistem Ofset Basım Yayım, İstanbul.
- Güngör, Ş & Bozyiğit, R. (2011). The Natural and Human Factor Effects of Land Use in Gazipaşa County. Ahmet Kelesoglu Education Faculty (AKEF) Journal, 32: 295-324.
- Güngör, Ş. (2015). Yerel Halkın Turizm Algısı Çavuşin Örneği. Türkiye Coğrafyacılar Derneği Uluslararası Kongresi (Avrupa Coğrafyacılar Derneği yıllık Kongresi ile ortak olarak) Bildiriler Kitabı İçinde (ss. 575- 585). Salih Şahin, Alper Uzun, Songül Aslan ve Bilgen Orhan (Editörler). Ankara: Pegem Akademi.
- Güngör, Ş. (2018). İç Anadolu Bölgesi'nin Turizm Coğrafyası, Ö. Doğan Sertkaya & E. Duran (Editörler). Türkiye Turizm Coğrafyası içinde (s. 501-542). Paradigma Yayınları, İstanbul.
- İstanbul Valiliği (2020). İstanbul İli 2019 Yılı Çevre Durum Raporu. İstanbul Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İstanbul Erişim adresi: https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/-stanbul_2019_-cdr_son-20201015102245.pdf , Erişim tarihi: 13.03.2021.
- Kapan, K. (2018). Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ekonomi üzerindeki etkileri: Antalya örneği. *Coğrafya Dergisi*, 37: 47-56.
- Kayahan, B. (2019). Sürdürülebilir gelişme bağlamında kentsel proje imar planı ilişkisi, Şile(İstanbul) örneği. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.
- Keleş R. Y. (2020). *Şehir ve Bölge Planlaması Bakımından Şehirleşme Hareketleri*. Palme Yayınevi, Ankara.
- Kozak, M. (2013). Turizm Sektörünün Ulusal Ekonomiler Üzerindeki Etkileri. M. Kozak (Editör). *Turizm Ekonomisi* içinde (s.172-201). Anadolu Üniversitesi Yayını No 2908, Açıköğretim Fakültesi Yayını No 1865, Eskişehir.
- Muslu, G. (1999). Şile Şehri. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Beşeri ve İktisadi Coğrafya Bilim Dalı, İstanbul.
- Öcal, T. (2020). *Dikey Şehirleşmenin Coğrafi Analizi Adana Çukurova*. Pegem Akademi, Ankara.
- Özgüç, N. (2003). *Turizm Coğrafyası Özellikler ve Bölgeler*. Çantay Kitabevi, İstanbul.

Sakallioğlu, O. (2021). Turizm Faaliyetlerinin Şehirsel Gelişmeye Etkileri: Şile Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Nevşehir.

Temir, Ş. R. (2010). *Geçmişten Günümüze Şile ve Şile Bezi*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Tümertekin, E. & Özgüç, N. (2019). *Beşeri Coğrafya İnsan Kültür, Mekan*. Çantay Kitabevi, İstanbul.

United Nations Statistical Division (2010). *International Recommendations for Tourism Statistics 2008* (No. 83). United Nations Publications.

Uysal, A. ve İcen, H. (2019a). "Etkileşimden Birlikteliğe" Kapadokya'da İnsan-Cevre Etkileşimi. Uysal ve H. İcen (Eds.), *Kapadokya Araştırmaları*. Ankara: Pegem Akademi.

Uysal, A. ve İcen, H. (2019b). Arazi Kullanımı Değişiminde Üniversitenin Etkisi: Nevşehir Örneği. Y. Bektaş, F. Manav, & E. Bektaş (Eds.), I. Uluslararası Kapadokya Felsefe ve Sosyal Bilimler Kongresi (pp. 412-420). Nevşehir.

Yılmaz, E. & Çitçi, S. (2011). Kentlerin ortaya çıkışı ve sosyo-politik açıdan Türkiye'de kentleşme dönemleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(35), 252-267.

İnternet Kaynakları

URL-1 <https://www.dogaderneği.org/wp-content/uploads/2018/11/mar030-sile-kiyilari-onemli-doga-alanlari-kitabi.pdf> (Erişim Tarihi: 07.03.2021)

URL-2 <https://korumakurullari.ktb.gov.tr/TR-89214/sit-alanlari.html> (Erişim Tarihi: 06.02.2021)

Oylum SAKALLIOĞLU

1979 yılında İstanbul'da doğmuştur. Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Coğrafya bölümünde tamamladı. 2019 yılından itibaren başladığı yüksek lisans eğitimini "Turizm Faaliyetlerinin Şehirsel Gelişmeye Etkisi: Şile Örneği" adlı yüksek lisans tezi ile tamamladı. Ardından başladığı doktora eğitimine Uşak Üniversitesi Coğrafya bölümünde devam etmektedir.

Temel çalışma alanları "Turizm Coğrafyası", "Şehir Coğrafyası", "Coğrafi Bilgi Sistemleri", şeklindedir. Evli ve bir çocuk annesidir. Yabancı dili İngilizce'dir.

Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR

10 Kasım 1981 tarihinde Adana'da doğmuş, ilk, orta ve lise öğrenimini Adana'da tamamlamıştır. 2004 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalından mezun olmuştur. Aynı yıl Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı'nda bütünlük doktora programına kabul edilmiştir. 2010 yılında "Gazipaşa İlçesinin (Antalya) Coğrafi Etüdü" konulu doktora teziyle Doktor unvanı almıştır. 2004 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı'nda Coğrafya öğretmeni olarak görev yaptıktan sonra 2014 yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümüne Yardımcı Doçent olarak atanmıştır. 14.11.2017 tarihinde Beşeri ve İktisadi Coğrafya Bilim Alanı'nda Doçent unvan ve yetkisi almaya hak kazanmıştır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünde görev yapan Şenay Güngör evli ve iki çocuk annesidir. Temel çalışma alanları; Beşeri Coğrafya, Kültürel Coğrafya, Turizm Coğrafyası ve CBS'dir.